

Revisionsrapport

Räddningstjänsten

*– granskning av verksamhet,
arbetsmiljö & ekonomi*

*Hans Forsström
Cert. kommunal revisor*

*Emil Ekbohm
Revisionskonsult*

Juni 2017

Övertorneå kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	3
2.	Inledning	5
2.1.	Bakgrund	5
2.2.	Revisionsfråga och revisionskriterier	5
2.3.	Metod och avgränsning	5
3.	Lag om skydd mot olyckor.....	7
4.	Arbetsmiljölagen.....	9
5.	Granskningsiakttagelser	12
5.1.	Styrande dokument räddningstjänst/LSO	12
5.1.1.	Organisation och dimensionering	12
5.1.2.	Handlingsprogram enligt LSO	12
5.2.	Styrande dokument arbetsmiljö	13
5.3.	Granskningsfrågor.....	13
5.3.1.	Styrning och uppföljning av räddningstjänstens verksamhet	13
5.3.1.1.	Övriga iakttagelser - styrning och uppföljning	14
5.3.2.	Styrning och uppföljning av arbetsmiljöarbetet.....	15
5.3.2.1.	Gruppintervju om arbetsmiljö.....	16
5.3.3.	Ekonomisk tillfredsställelse	16

Juni 2017

Hans Forsström,
uppdrags- och projektledare

1. *Sammanfattande bedömning och rekommendationer*

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC översiktligt granskat om kommunstyrelsens styrning och uppföljning av räddningstjänsten är ändamålsenlig. Följande kontroll-/granskningsmål har varit styrande för granskningen:

- Det finns en tillfredsställande styrning och uppföljning av räddningstjänstens verksamhet.
- Det finns en tillfredsställande styrning och uppföljning av räddningstjänstens systematiska arbetsmiljöarbete.
- Räddningstjänstens verksamhet bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Vi **bedömer** avseende styrning, ledning och uppföljning av räddningstjänstverksamheten:

- Att verksamheten till övervägande del bedrivs ändamålsenligt och med tillräcklig styrning liksom att verksamheten i sin helhet är välfungerande.
- Att räddningstjänsten har god samverkan såväl med grannkommuner i Sverige som med de finländska kommunerna Pello och Ylitornio.
- Att uppföljningen av verksamheten i begränsad utsträckning är tillräcklig.

Vi noterar brister främst avseende:

- Att kommunen saknar aktuellt lagstadgat handlingsprogram för skydd mot olyckor.
- Att kommunen saknar den riskhanteringsgrupp tidigare handlingsprogram efterfrågar.
- Att möjligheten att utfärda förelägganden för att kvalitetssäkra tillsynsarbetet inte används.
- Att kommunstyrelsens uppföljning av verksamheten inte säkerställs samt att det saknas systematik för uppföljning under löpande verksamhetsår.

Vi **bedömer** avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet vid räddningstjänsten:

- Att målnivån uppnås i begränsad utsträckning. Vi noterar de praktiska svårigheter för genomförande av t.ex. medarbetarsamtal som den stora andelen deltidsanställda medför.

Vi noterar vidare brister avseende bland annat:

- Kommunstyrelsens krav på åiterrapportering av tillbud och olyckor.
- Otillräcklig systematik gällande arbetsplatsträffar, tillbudsrapportering och skyddsronder.

Vi **bedömer** avseende om räddningstjänsten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt:

- Att räddningstjänstverksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Detta baseras på ett mindre årligt överskott samt att det av granskningen inte framkommit något som tyder på ekonomisk ineffektivitet.

Vi **rekommenderar**:

- Att kommunstyrelsen säkerställer att ett nytt handlingsprogram enligt LSO arbetas fram.
- Att kommunstyrelsen tydliggör vilken uppföljning som efterfrågas, att åiterrapportering sker på regelbunden basis samt att denna även bör omfatta arbetsmiljöfrågor såsom tillbud och olyckor.
- Att det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas för att möta de brister som konstaterats i denna granskning.
- Att kommunstyrelsen överväger behovet av att räddningstjänsten, som tillsynsmyndighet, använder sig av förelägganden i tillsynsarbetet.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Räddningstjänstens verksamhet är en samhällsviktig funktion där verksamhetens kvalitet är av avgörande betydelse för medborgarnas trygghet och säkerhet. Det är därför av vikt att ansvarig nämnd har en god intern kontroll över verksamheten och de förutsättningar personalen har för att genomföra sitt uppdrag. Risk finns annars för bristande styrning med konsekvenser för såväl medborgarnas säkerhet som personalens arbetsmiljö. Kommunstyrelsen är ansvarig för kommunens räddningstjänst.

Utifrån en bedömning av väsentlighet och risk har kommunens revisorer beslutat att genomföra en granskning av kommunens räddningstjänstverksamhet.

2.2. Revisionsfråga och revisionskriterier

Syftet med granskningen är att besvara följande revisionsfråga:

- *Är kommunstyrelsens styrning och uppföljning av räddningstjänsten ändamålsenlig?*

Bedömning sker utifrån följande kontrollmål:

- *Det finns en tillfredsställande styrning, uppföljning och internkontroll av räddningstjänstens verksamhet (operativ verksamhet, förebyggande verksamhet och tillsynsverksamhet).*
- *Räddningstjänstens verksamhet bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.*
- *Det finns en tillfredsställande styrning och uppföljning av räddningstjänstens systematiska arbetsmiljöarbete.*

I första hand följande revisionskriterier är tillämpliga för denna granskning:

- Kommunallagen
- Lag om skydd mot olyckor
- Arbetsmiljölagen med tillämpningsanvisningar

2.3. Metod och avgränsning

Granskningen är av översiktlig karaktär och är i tid avgränsad till år 2016 och 2017. I övrigt se revisionsfråga och kontrollmål.

Genomgång av protokoll, styr-/måldokument samt dokumenterade uppföljningar/rapporteringar avseende räddningstjänsten, dess verksamhet, ekonomi och systematiska arbetsmiljöarbete har genomförts.

Intervjuer har hållits med kommunstyrelsens ordförande, kommunchef, räddningschef samt en intervju med två personer ur personalen vid räddningstjänsten i Övertorneå. Sammantaget har fem personer intervjuats.

I bedömningen av revisionsfrågan och kontrollmål har en fyrgradig skala använts enligt nedan:

Bedömningsskala för revisionsfråga och kontrollmål

- **inte** (uppnått målnivån)
- **i begränsad utsträckning** (uppnått målnivån)
- **till övervägande del** (uppnått målnivån)
- **ja** (uppnått målnivån)

3. Lag om skydd mot olyckor

Nedan följer några av de viktigaste punkterna i lagen om skydd mot olyckor, LSO, (SFS 2003:778). Lagen baseras på ett antal grundprinciper gällande bl.a. ansvar för olika delar av arbetet:

- Minskad detaljreglering i förhållande till den gamla lagen gällande framförallt räddningstjänsten.
- Nationella mål för såväl olycksförebyggande verksamhet som räddningstjänstverksamhet har införts.
- Handlingsprogram för skydd mot olyckor (räddningstjänst respektive olycksförebyggande verksamhet) ska upprättas i kommunerna.
- Den enskildes ansvar tydliggörs, exempelvis skyldigheten att dokumentera brandskyddet i vissa verksamheter samt att kommunens kontroll av säkerheten har ändras till en tillsynsfunktion.
- Det olycksförebyggande arbetet ska prioriteras.
- Kommunerna får ett större ansvar att utreda olycksorsaker och utvärdera räddningsinsatser.

Nationella mål är fastlagda i LSO och anges i första kapitlet, 1 §:

”Att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till lokala förhållanden tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.”

I första kapitlet, 3 § framhålls även att; *”räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.”*

I LSO, tredje kapitlet, 3 § regleras kommunens skyldighet att ta fram och aktualisera handlingsprogram för skydd mot olyckor:

”En kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet ska anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet ska också anges hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras.

Handlingsprogrammet ska antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Innan programmet antas ska samråd ha skett med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken.”

I tredje kapitlet, 8 §, regleras kommunens skyldighet att ha handlingsprogram för räddningstjänst som även detta ska antas av fullmäktige för varje ny mandatperiod:

”En kommun ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser.”

Programmet för räddningstjänsten ska innehålla:

- Kommunens mål för verksamheten formulerat i lokala verksamhetsmål.
- De risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser.
- En beskrivning av kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras.
- Vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att genomföra räddningsinsatser, samt vilka resurser kommunerna har och avser att skaffa sig. Förmågan ska redovisas för såväl förhållandena i fred som under höjd beredskap.

Kommunen kan välja mellan att ha olika program för det förebyggande arbetet och för räddningstjänstverksamheten eller ett gemensamt program.

På hemsidan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, beskrivs reglerna om nationella mål respektive kommunala handlingsprogram på följande sätt:

”Reglerna syftar till att säkerställa ett tillfredsställande skydd mot olyckor. Området inkluderar räddningstjänst, såväl som den enskildes, kommunens och statens ansvar för bland annat brandskydd och viss farlig verksamhet. Här finns även regler om länsstyrelsernas arbete med planer för att hantera översvänningsrisker.

Kommunen ansvarar för tillsyn inom kommunens område och länsstyrelsen inom länet. Den centrala tillsynen utövas av MSB.”

”Handlingsprogrammet är också en redovisning för medborgarna av kommunens ambitionsnivå vad gäller skydd mot olyckor och ett underlag för statens tillsyn av kommunen.”

Handlingsprogrammen och arbetet med dessa ska ses som en process med kontinuerlig uppföljning, utvärdering och förbättring. Handlingsprogrammen är kommunens styrdokument för arbete med skydd mot olyckor. De är tänkta att ge goda möjligheter för kommunerna att tydliggöra den politiska viljan när det gäller olycksförebyggande och skadebegränsande arbete samt att bedriva effektiv räddningstjänst. Arbetet med handlingsprogrammen förutsätter en bred samverkan inom kommunen som organisation, men också med lokala organisationer och näringsliv samt statliga myndigheter. Syftet är att samordna olycksförebyggande, skadebegränsande och skadeavhjälpande verksamhet och åstadkomma en samsyn i fråga om säkerhet och trygghet i kommunen.

MSB nämner slutligen på sin hemsida angående handlingsprogrammen att:

”Det är viktigt att arbetet engagerar såväl politiker som tjänstemän.”

4. Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagen reglerar arbetsgivarens skyldigheter inom arbetsmiljöområdet. Arbetsmiljöverket, AMV, skriver i sin vägledning för systematiskt arbetsmiljöarbete enligt förordningen (till arbetsmiljölagen) AFS 2001:1 att:

”Ett förebyggande arbetsmiljöarbete leder till en bra arbetsmiljö som gynnar alla. Det är angeläget både för arbetsgivare och arbetstagare, men också för hela samhället. Alla på arbetsplatsen måste medverka för att uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö och minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetet.

Arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljön och ska se till att arbetsmiljöarbetet ingår naturligt i verksamheten. Det mesta som görs på arbetsplatsen har betydelse för arbetsmiljön.”

Vidare framhålls bl.a. att:

”Chefen har ett ansvar för att se till att arbetsmiljöarbetet sköts på ett sätt så att intentionen i arbetsmiljölagen uppfylls, vilket innebär att:

- *ingen ska behöva bli sjuk eller komma till skada på grund av sitt arbete,*
- *uppnå en bra arbetsmiljö på arbetsplatsen.*

Strävan är att arbetsmiljön ska ge ett positivt utbyte i form av ett rikt arbetsinnehåll, arbetstillfredsställelse, gemenskap och personlig utveckling.”

AMV lyfter fram följande delar som grundstenar i arbetsmiljöarbetet:

”Ett systematiskt arbetsmiljöarbete ger möjlighet att upptäcka risker innan något hänt, till skillnad mot att enbart genomföra åtgärder efter en sjukdom, ett tillbud eller en olycka. Med hjälp av systematiken går det att upptäcka mer av det som är viktigt för medarbetarnas hälsa och det blir tydligt vilka åtgärder som hjälper.”

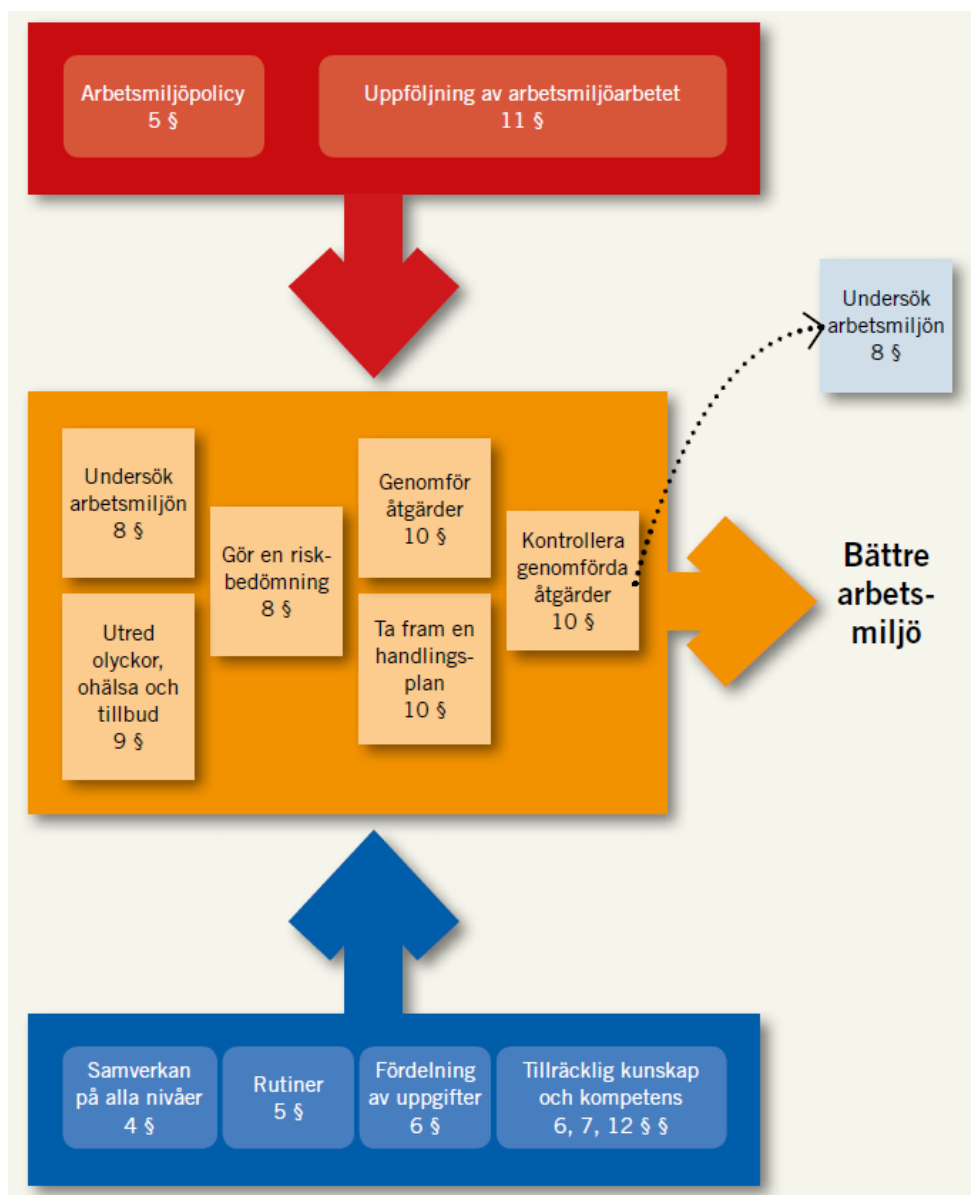
Systematiken i arbetet handlar konkret om att:

- *Upptäcka risker i arbetet och åtgärda dem i tid,*
- *Förebygga olycksfall, sjukdom, stress och andra negativa följder av arbetet,*
- *Skapa goda arbetsförhållanden, vilket kan minska sjukskrivningarna,*
- *Öka trivsel och engagemang i arbetet,*
- *Få färre driftstörningar och uppnå en förbättrad kvalitet,*
- *Skapa större ordning och reda.”*

Schematiskt beskrivs arbetsmiljöarbetet bestå av fyra centrala aktiviteter, vilket åskådliggörs i följande bild hämtad från AMV:s vägledning:

Denna grundstruktur ska i sin tur brytas ned ytterligare vilket AMV ger ett exempel på i följande bild:

Angående kopplingen mellan verksamheten i övrigt och arbetsmiljöarbetet framgår av AFS 2001:1 att arbetsmiljöarbete ska ingå i den *dagliga verksamheten*. Med detta menas enligt AMV att:

”...om en arbetsmiljöfråga blir aktuell bör den behandlas på samma sätt som frågor inom produktion, ekonomi och kvalitet. Den ska inte tas upp vid någon särskild sammankomst eller skjutas upp som om den vore mindre viktig.”

Vidare skriver AMV följande i sin vägledning:

”Ett arbetsmiljöarbete som är integrerat i verksamheten gör att alla arbetsmiljöaspekter (fysiska, psykologiska och sociala) blir tydliga. Det kan gälla aspekter som är

- organisatoriska, till exempel arbetsbelastning*
- trivselrelaterade, till exempel våld, hot och trakasserier*
- belastningsergonomiska, till exempel tunga lyft*
- tekniska, till exempel säkra maskiner*
- kemiska, till exempel hälsofarliga ämnen*
- fysikaliska, till exempel buller och ventilation.”*

Slutligen bör från AMV:s vägledning till AFS 2001:1 särskilt nämnas den betydelse för ett fullgott arbetsmiljöarbete som läggs på samverkan.

”Arbetsmiljöfrågor bör tas upp vid de forum för samverkan som redan finns i verksamheten, exempelvis vid

- introduktionstillfällen*
- utbildningar*
- möten*
- medarbetarsamtal.*

Det är viktigt att arbetstagarna och skyddsombuden får verkliga möjligheter att delta i det arbete som ska leda fram till ett beslut om exempelvis rutiner och instruktioner, introduktions- och kompetensutvecklingsprogram. De måste också få möjligheter att vara med i processen med undersökning och riskbedömning, åtgärdsplanering och kontroll av genomförda åtgärder.

Det räcker alltså inte att de får information när ett beslut redan är fattat eller när en aktivitet redan har genomförts. Arbetstagarna och skyddsombuden måste få lämna synpunkter på olika förslag. // Det är dock alltid den ansvariga chefen som fattar det slutliga beslutet.”

5. Granskningsiakttagelser

5.1. Styrande dokument räddningstjänst/LSO

5.1.1. Organisation och dimensionering

Räddningstjänsten i Övertorneå kommun finns organisatoriskt placerad i linje under kommunstyrelsens ansvar. Resurser för räddningsinsatser kopplade till den operativa verksamheten består i första hand av räddningstjänsten i centralorten där också räddningschefen finns placerad. Förutom räddningschefen, som är heltidsanställd, består personalstyrkan av deltidanställda (räddningstjänstpersonal i beredskap) som i regel har annan huvudarbetsgivare. För att täcka kommunens geografiska sträckning finns brandvärn stationerade i byarna Juoksengi, Svanstein samt Rantajarvi, som utgörs av frivilliga räddningsgrupper.

För att förebygga och motverka olyckor som kan komma att kräva en räddningsinsats bedriver kommunen förebyggande arbete. I praktiken har räddningstjänsten ansvar för det brand- och olycksförebyggande arbetet enligt LSO, medan kommunens säkerhetsgrupp ansvarar för övergripande riktlinjer kring inre skydd och säkerhet, samt extraordinära händelser.

Räddningstjänstens organisation för räddningsinsatser består av en (1) räddningsledare samt fyra brandmän. Dimensioneringen av beredskap, i förhållande till kommunens storlek, anses vara typisk och väntas klara olyckor av normalgraden som t.ex. en lägenhetsbrand. Vid större olyckor, samt vid två samtidigt olyckor, har kommunen ett avtalat samarbete med de finländska kommunerna Ylitornio och Pello. Samarbetet är ömsesidigt där insatser utbyts vid behov över landsgränsen. Ett väl inarbetat samarbete finns även med de svenska grannkommunerna. Möjlighet finns också att inkalla ytterligare personal i form av icke jourhavande deltidspersonal samt frivilliga från brandvärnen. Totalt kan drygt 60 personer inkluderas i den samlade räddningsstyrkan vid större olyckor.

5.1.2. Handlingsprogram enligt LSO

Övertorneå kommuns senast antagna, och därmed kommunalrättsligt gällande handlingsprogram för "räddningstjänst och förebyggande verksamhet", är antaget av kommunfullmäktige 2011-11-07. Något handlingsprogram antaget för den nu gällande mandatperioden finns således inte och kommunen lever därmed inte upp till lagstiftarens krav att för varje mandatperiod anta handlingsprogram enligt LSO. Noteras ska dock att det under intervjuer framkommit att arbete med ett nytt handlingsprogram är initierat och ett nytt program väntas kunna antas av fullmäktige under 2017.

Räddningstjänstverksamheten är enligt det befintliga handlingsprogrammet uppdelad i operativa resurser och förebyggande arbete. Det förebyggande arbetet riktar sig mot brandförebyggande insatser såväl som andra typer av förebyggande verksamhet, exempelvis miljö-, trafik- och vattenrelaterade olyckor. Kommunens säkerhetsgrupp har till uppgift att utarbeta övergripande riktlinjer för förebyggandearbetet inom kommunkoncernen, medan det löpande arbetet beskrivs finnas inom linjeorganisationen.

Som underliggande dokument till handlingsprogrammet finns en tillsynsplan som är avsedd att reglera hur räddningstjänsten ska utöva tillsyn enligt aktuell lagstiftning – LSO (Lag om skydd mot olyckor) samt LBE (Lag om brandfarliga och explosiva varor). För år 2016 antogs tillsynsplanen 2016-03-06 och för år 2017 antogs planen 2017-03-07, båda av kommunstyrelsens arbetsutskott.

5.2. Styrande dokument arbetsmiljö

Av granskningen framgår att något specifikt styrdokument inom arbetsmiljöområdet inte finns för räddningstjänsten. Istället baseras det systematiska arbetsmiljöarbetet på Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS) samt kommunens arbetsmiljöpolicy som är antagen av kommunfullmäktige senast 2016-09-12 (§ 49). Arbetsmiljöpolicyen omfattar samtliga anställda i Övertorneå kommun, samt kommunens majoritetsägda bolag.

Policyn syftar till att skapa en god struktur för att minimera risker, olycksfall och ohälsa bland de anställda, likväl som att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Det systematiska arbetsmiljöarbetet består i att undersöka och åtgärda risker, upprätta handlingsplaner samt sätta mål för arbetsmiljön, vilket konkretiseras genom ett antal punkter av aktiviteter som bl a:

- Kontinuerliga arbetsplatsträffar.
- Årliga medarbetarsamtal.
- Skyddsronder.
- Händelserapporteringar vid olyckor, tillbud och avvikelser.

Arbetsmiljöpolicyen specificerar också ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige, styrelsen och nämnderna, chefer på olika nivåer samt medarbetare. Här framgår att arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön, medan arbetsmiljöuppgifter delegeras från kommunfullmäktige vidare i organisationen enligt gällande delegationsordning. För räddningstjänstverksamheten landar således ansvaret för löpande arbetsmiljöuppgifter på räddningschefen. Förutom att bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet tillsammans med skyddsombud och medarbetare har räddningschefen också ansvar att kontinuerligt följa upp och utvärdera den egna enhetens arbetsmiljöarbete. Resultatet av uppföljningen ska rapporteras till kommunstyrelsen.

5.3. Granskningsfrågor

Baserat på granskningsfrågorna redogörs nedan för de iakttagelser vi gjort och vad som i övrigt framkommit i granskningen.

5.3.1. Styrning och uppföljning av räddningstjänstens verksamhet

Handlingsprogrammet definierar vilka mål som ska uppnås av verksamheten i enlighet med kraven i LSO. Av granskningen framgår att somliga mål som är formulerade i handlingsprogrammet är svåra att mäta. Här handlar det exempelvis om att räddningsinsatser ska utföras med ”god kvalitet”. I granskningen har framtagandet av mätbara mål också signalerats som ett utvecklingsområde framgent.

Trots att vissa mål inte är konkret mätbara är den samlade upplevelsen emellertid att verksamheten presterar väl, att uttryckningstider förkortats de senaste åren samt att det operativa arbetet bedrivs med hög kvalitet. Den allmänna uppfattningen kring räddningstjänstens verksamhet är således att den upplevs som välfungerande, enligt de intervjuer som genomförts.

För att uppnå verksamhetens mål, möta handlingsprogrammets krav samt ha god uppsikt över verksamheten, ansvarar kommunstyrelsen för att erforderlig uppföljning och utvärdering genomförs. Statistik kopplad till den operativa verksamheten (såsom uttryckningstider) når kommunstyrelsen på initiativ av räddningstjänsten, liksom den rapportering som efterfrågas av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Av genomförda intervjuer framgår att uppföljningsarbetet främst består i årsuppföljningar avseende ekonomi och eventuella särskilda händelser, men i övrigt (löpande uppföljning under året) saknar systematik och regelbundenhet.

Av handlingsprogrammet framgår att kommunen ska ha en riskhanteringsgrupp med representanter från samtliga förvaltningar och bolag. Syftet är att öka riskmedvetandet, samordna det förebyggande arbetet samt se till att säkerhetstänkandet blir en naturlig del i verksamheternas arbete. Granskningen visar att en sådan grupp inte finns inom kommunen. Det löpande riskarbetet sker istället förvaltnings specifikt, samt till viss del genom kommunens ledningsgrupp.

Gällande tillsynsarbetet finns, som nämnts ovan, en tillsynsplan för år 2017 antagen av kommunstyrelsens arbetsutskott. Av genomförda intervjuer framgår att tillsynen bedrivs i tillräcklig omfattning och att tillsynsprotokoll (s.k. ”mjukisprotokoll”) upprättas för att dokumentera noterade brister. Däremot utfärdas inte förelägganden, vilket får utfärdas av tillsynsmyndigheten i syfte att tydliggöra kravställningarna för mottagaren samt kvalitetssäkra tillsynsarbetet. Förelägganden är också juridiskt hållbara, i kontrast till tillsynsprotokollen*.

5.3.1.1. Övriga iakttagelser - styrning och uppföljning

- **Olycksutredningar**
 - Insatsrapporter skrivs alltid efter genomförda insatser, vilket uppges skapa intern dialog och förbättringsförslag. Övningsverksamheten kan därigenom anpassas för att kvalitetsutveckla framtida insatser.
 - Vid behov av olycksutredningar finns välfungerande samverkan med Kalix kommun som kan bistå med kvalificerad kompetens inom området.
- **Kompetens och övningar**
 - Genom handlingsprogrammet, samt i delprogrammen, framgår vilka kompetens- och utbildningskrav som finns för respektive yrkesroll.
 - Av intervjuerna framgår att den kompetens finns som organisationen och handlingsprogrammet kräver.
 - Övningsverksamheten beskrivs i intervjuerna som välfungerande där övningar äger rum i regel varannan vecka.

* Källa: Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

- **Information till allmänheten (VMA)**

- Information på kommunens hemsida saknas.
- Av intervjuer framgår att arbete pågår i syfte att säkerställa att information når ut genom aktuella kanaler, bl.a. via hemsidan.

5.3.2. Styrning och uppföljning av arbetsmiljöarbetet

I kommunen är det på övergripande nivå kommunstyrelsen som anställningsmyndighet som har allt formellt medarbetansvar medan arbetsuppgifter, befogenheter och resurser är fördelade ut i verksamheterna. Noteras ska att räddningstjänsten har tradition att arbeta med säkerhet och förebygga riskmoment, mycket på grund av det dagliga arbetets karaktär. Detta bidrar också till en allmän hög medvetenhet i arbetsmiljösynpunkt.

Ansvar för genomförandet av arbetsmiljörelaterade aktiviteter har räddningschefen enligt gällande delegationsordning. Som nämnts tidigare skiljer sig dock räddningstjänstverksamheten från övriga genom sin organisationsstruktur där samtlig personal (räddningschefen undantagen) är deltidsanställd. Tid som avsätts till regelbundna och specifika arbetsmiljöaktiviteter är därför mer begränsad då de flesta har annan huvudsaklig anställning/arbetsgivare. Arbetsplatsträffar hålls t ex inte. Istället diskuteras arbetsmiljöfrågor löpande i samband med övningstillfällen och andra liknande sammankomster. Årliga medarbetarsamtal, som enligt kommunens arbetsmiljöpolicy ska hållas, genomförs heller inte.

Trots att protokoll saknas från de informella diskussionsforumen i samband med bl.a. övningsverksamheten framgår det av intervjuerna att kommunikationsvägarna till och från personalen fungerar väl. Är en medarbetare borta vid ett informationstillfälle återberättas detta muntligt eller delas via informationstavla. Inkommer någon specifik information som måste nå medarbetarna snabbt används primärt e-post eller telefon/SMS.

Av intervjuerna framgår att arbetsförhållandena ur arbetsmiljösynpunkt inte undersöks. Riskanalyser och skyddsronder är exempel på sådana aktiviteter som inte genomförs systematiskt. Det finns heller ingen upprättad modell för hur åtgärder av eventuellt påtalade brister ska genomföras. Någon uttalad eller dokumenterad rutin för efterarbete (ur arbetsmiljösynpunkt) i samband med olyckor tillämpas inte, även om det framgår av genomförda intervjuer att hjälp finns att tillgå vid uppkomna behov.

Granskningen visar att arbetsmiljörelaterad information inte rapporteras till kommunstyrelsen, och det uppges heller inte vara något styrelsen har efterfrågat. Tillbud och arbetsskador ska registreras i ett IT-stödprogram. Samtidigt framgår det av intervjuerna att inflödet av registrerade tillbud och olyckor är i det närmaste obefintligt. Samtliga intervjuade personer menar enhälligt att tillbud förekommer, men att dessa ofta betraktas som en naturlig del av yrkesutövningen.

5.3.2.1. Gruppintervju om arbetsmiljö

Den intervju vi hållit med en grupp ur personalen ger en förtydligande bild av hur arbetsmiljöarbetet bedrivs ur medarbetarnas perspektiv. Den allmänna uppfattningen kring arbetsmiljön är att arbetet fungerar väl, men att systematik kring formella arbetsmiljöaktiviteter såsom arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal och skyddsronder saknas. Gruppen betonar samtidigt att verksamheten bedrivs i en egenartad form, jämfört med andra kommunala verksamheter, då samtliga medarbetare (räddningschefen undantaget) är deltidsanställda.

Vikten av utbildning lyfts fram i samband med intervjun, både utifrån den operativa verksamheten och ur arbetsmiljöperspektiv. Gruppen framhåller att en grundläggande utbildning kan vara avgörande vid beslutsfattande i samband med insatser och därmed vara avgörande även ur arbetsmiljösynpunkt. Målsättningen är att samtliga deltidsanställda ska genomgå en grundläggande utbildning, samtidigt som några ännu inte gjort detta.

Goda kommunikationsmöjligheter upplevs finnas. Problem, risker och förbättringar diskuteras löpande i det dagliga arbetet, speciellt i samband med övningsverksamhet som i regel äger rum varannan vecka. Samtliga deltidsanställda har en mailadress som finns inlagd hos räddningschefen, vilket skapar möjlighet att distribuera information. Övningstillfällena beskrivs också fungera som informella arbetsplatsträffar där aktuella händelser behandlas tillsammans med utrymme att diskutera arbetsmiljöfrågor och förbättringsförslag.

5.3.3. Ekonomisk tillfredställelse

Av intervjuerna framgår att det ekonomiska tillståndet för räddningstjänsten bedöms vara gott. Verksamhetens årliga budget, som uppgår till ca 4,7 mkr (år 2016), är en relativt liten del av kommunstyrelsens totala budget och det årliga ekonomiska utfallet beskrivs vara förutsägbart. Investeringar har genomförts i den takt som bedöms vara nödvändig utifrån såväl operativ verksamhet som ur arbetsmiljösynpunkt.

En effektiv organisationsstruktur med deltidsanställda brandmän tillsammans med ett välfungerande samarbete med finländska kommunerna Pello och Ylitornio uppges vara två viktiga orsaker till det positiva ekonomiska läget. Samarbetet täcker också vissa större investeringar, t.ex. speciella räddningsfordon, vilket också effektiviserar verksamheten. Tidigare ställdes fakturor mellan kommunerna efter genomförda insatser, vilket numera inte sker. Administrationen har minskat och kommunerna räknar istället med att insatserna jämnar ut sig över tid.

Det uppges också att upplösningen av det tidigare räddningstjänstförbundet som Övertorneå ingick i resulterade i en ekonomiskt sett mer effektiv verksamhet.

Nedan presenteras en sammanfattande tabell över räddningstjänstens ekonomiska resultat de senaste åren. Tabellen visar att verksamheten uppvisar ett årligt budgetöverskott på 145 tkr i genomsnitt sedan 2013.

	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
Budget	4 010	4 564	4 688	4 653
Utfall	3 895	4 425	4 462	4 552
Avvikelse	115	139	226	101